Gemeente **leudal**

Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

Datum 29 maart 2022 **Agendapunt**

Onderwerp Decembercirculaire 2021
Portefeuillehouder(s) De heer P.H.G. Verlinden (wethouder)

Inhoudelijk voorstel

Midden december is de decembercirculaire 2021 verschenen. De decembercirculaire is gebaseerd op de Najaarsnota van het Rijk en heeft doorgaans een beperkte strekking. Bij wijze van uitzondering zijn deze keer ook enkele mutaties voor 2022 en verder verwerkt.

De ingangsdatum van de herijking van het gemeentefonds staat nog steeds gepland op 1 januari 2023. De verwachting is dat in de meicirculaire 2022 meer bekend wordt gemaakt.

Hierna wordt ingegaan op de verschillende (belangrijkste) onderdelen van de circulaire, eerst op landelijk niveau en daarna naar de Leudalse situatie. Tot slot wordt bij de financiële samenvatting voorgesteld hoe de verwerking van de verschillende onderdelen is.

Gemeentefonds op landelijk niveau

1. Uitkeringsfactor

In de decembercirculaire is de definitieve uitkeringsfactor voor het jaar 2019 vastgesteld. Deze is 1 punt verhoogd.
Voor 2021 geldt dat de uitkeringsfactor met 1 punt is verhoogd.
Voor 2022 is de uitkeringsfactor verhoogd met 2 punten. Hiervan wordt 1 punt verklaard door de structurele doorwerking vanuit 2021.

2. Accres

In de decembercirculaire is het gebruikelijk om de accresramingen niet bij te stellen. Het accres is afhankelijk van rijksuitgaven waarbij het 'samen de trap op en samen de trap af' principe geldt. Daarbij is in de meicirculaire 2020 (om te zorgen voor rust en stabiliteit in het gemeentefonds in deze crisistijd) afgesproken om de accressen vast te klikken voor de jaren 2020 en 2021. Eventuele meer of minder uitgaven van het Rijk in deze jaren worden dan ook niet door vertaald in de algemene uitkering. Belangrijk om te melden is dat wanneer de periode van vastklikken verloopt er grote mutaties kunnen ontstaan in het accres. Hier kan op dit moment geen rekening mee worden gehouden.

3. Aanvullend maatregelenpakket 2022 en verder

Doordat de gemeenten geen accres ontvangen over het aanvullende pakket, maar wel te maken krijgen met een toename van salarissen in hun zorgdomein (jeugd en wmo), heeft het Rijk besloten om als compensatie vanaf 2022 structureel € 80 miljoen per jaar toe te voegen aan de algemene uitkering. Deze toevoeging is verwerkt (bij uitzondering) in deze circulaire. Voor het onderdeel Beschermd Wonen wordt dit verwerkt in een volgende circulaire.

4. Versterking dienstverlening gemeenten

In de reactie van het kabinet van 15 januari 2021 op het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) is toegelicht dat naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden. Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. Het kabinet heeft besloten voor het versterken van de dienstverlening bij gemeenten en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities voor de periode tot en met 2027 € 150 miljoen per jaar beschikbaar te stellen.
Om de dienstverlening bij gemeenten te versterken en mensen in kwetsbare posities extra te ondersteunen heeft de VNG een visiedocument opgesteld met daarin activiteiten die met name inzetten op het vergroten van de menselijke maat in de dienstverlening, ontwikkeling van professionals en systematisch leren, zodat waar nodig structurele verbeteringen op zowel rijksniveau als gemeentelijk niveau worden doorgevoerd.

Gemeente **leudal**

Voor 2021 worden middelen beschikbaar gesteld via de algemene uitkering en een tweetal decentralisatie uitkeringen. De compensatie 2021 betreft de volgende onderdelen:

- Robuust rechtsbeschermingssysteem
- Systeemleren
- Versterking ondersteuning wijkteams
- Impuls integraal werken

Voor 2022 en verder wordt e.e.a. in de meicirculaire 2022 verwerkt.

5. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Om de noodzakelijke voorbereidingen te kunnen treffen op de inwerkingtreding van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ontvangen gemeenten in 2021 een initiële bijdrage van € 10 miljoen. Op 1 juli 2022 treedt naar verwachting de Wkb in werking.

6. Compensatiepakket coronacrisis medeoverheden

In 2020 en 2021 zijn er al meerdere compensaties geweest in verband met de coronacrisis. In deze circulaire worden een aantal compensaties toegekend, namelijk voor:

- Meerkosten en inhaalzorg op grond van de Jeugdwet en de WMO 2015. In 2022 volgt ook nog een regeling voor deze kosten.
- Reële compensatie derving van inkomsten. Over 2020 vindt nu de afrekening plaats. In de 1e helft van 2022 wordt meer informatie ontvangen over de compensatie over 2021.
- Compensatie voor exploitatietekorten sociale werkbedrijven over de periode 1 januari tot 1 oktober 2021.
- In stand houden van de lokale en regionale cultuursector 2021.
- Compensatie extra kosten voor de gemeenteraadsverkiezingen 2022.

7. Nieuw verdeelstelsel gemeentefonds

In 2021 hebben de fondsbeheerders aan de ROB (Raad voor het Openbaar Bestuur) en de VNG het voorstel voor de nieuwe verdeling aangeboden. De ROB heeft op 19 oktober jl. advies uitgebracht over de nieuwe verdeling. De ROB constateert dat de nieuwe verdeling een verbetering is ten opzichte van de huidige verdeling, maar stelt wel dat de nieuwe verdeling niet ongeclausuleerd kan worden ingevoerd. De fondsbeheerders zijn in hun brief van 13 december jl. ingegaan op het advies en de aanbevelingen van de ROB. De fondsbeheerders vinden het advies van de ROB zeer belangrijk en waarderen het. Dit advies helpt de fondsbeheerders om de nieuwe verdeling van het gemeentefonds op een verantwoorde wijze in te voeren. De ROB concludeert dat het voorliggende voorstel een verbetering is vergeleken met de huidige verdeling en een aantal knelpunten daarvan aanpakt, maar niet het eindstation kan zijn. De ROB verwijst daarbij onder andere naar de ontwikkelingen in het sociaal domein. Dit zijn de fondsbeheerders met de ROB eens. Conform het ROB-advies stellen de fondsbeheerders daarom een stapsgewijze invoering voor en het maximeren van het bedrag van de herverdeeleffecten. Ook ondersteunen de fondsbeheerders het voorstel van de ROB om in aanloop naar en na de invoering onderzoek uit te voeren en de effecten te blijven monitoren om de verdeling stapsgewijs verder te verbeteren.
De verwachting is dat de bestuurlijke consultatie aan de kant van de VNG begin 2022 is afgerond. Besluitvorming over de invoering van de integrale nieuwe verdeling is aan het nieuwe kabinet. Op dit moment is dan ook nog niet definitief duidelijk wat de gevolgen zullen zijn. De verwachting is dat dit niet voor de meicirculaire 2022 zal zijn.

8. Pleegzorg van alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Over 2021 ontvangen gemeenten € 10 miljoen via een decentralisatie-uitkering voor de voortzetting van de pleegzorg van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV). De verdeling van deze middelen over de gemeenten zal in de meicirculaire 2022 worden verwerkt.

Gemeente leudal

Gemeentefonds naar Leudalse situatie

1. Uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor 2019 is definitief vastgesteld en leidt voor Leudal tot een positief effect van € 48.705. Voor 2021 en 2022 zijn de uitkeringsfactoren bijgesteld. Dit leidt in beide jaren tot een positieve bijstelling van bijna € 32.000.

2. Accres en ontwikkeling uitkeringsbasis

Voor 2019 is naast de uitkeringsfactor de uitkeringsbasis (P x Q) en de WOZ-waarden definitief vastgesteld. De ontwikkelingen in de uitkeringsbasis leiden tot een nadeel van € 5.738 en de actualisatie van de WOZ-waarden tot een voordeel van € 27.645.

Voor 2020 is alleen de uitkeringsbasis geactualiseerd. In 2020 leidt dit tot een nadeel van € 5.596.

Voor 2021 en 2022 geldt dat de ontwikkelingen van de uitkeringsbasis per saldo een positief effect laten zien van € 58.518 resp. € 18.702.
Voor de jaren na 2022 geldt een nadelig effect. In de tabel van de financiële samenvatting zijn deze bedragen opgenomen.

3. Aanvullend maatregelenpakket 2022 en verder

Doordat het accres is bevroren voor 2020 en 2021 leiden hogere uitgaven als gevolg van zorgkosten op rijksniveau niet tot een stijging van het accres. Daarom is voor de salarislasten (op basis van de CAO onderhandelingen) binnen het sociaal domein (jeugd en wmo) structureel een aanvullende compensatie toegekend in de algemene uitkering. Voor Leudal bedraagt deze compensatie in 2022 € 143.106 oplopend tot € 147.574 in 2025.

4. Versterking dienstverlening gemeenten

Om de dienstverlening bij gemeenten te versterken en mensen in kwetsbare posities extra te ondersteunen worden de volgende bedragen in 2021 ontvangen binnen de algemene uitkering:

- Robuust rechtsbeschermingssysteem € 34.889
- Systeemleren € 10.285
- Versterking ondersteuning wijkteams € 60.257
- Impuls integraal werken € 47.400

De vergoeding loopt t/m 2027. In de tabel bij de financiële samenvatting zijn de bedragen per jaar opgenomen. Voor de periode na 2027 worden t.z.t. nog afspraken gemaakt tussen het Rijk en de VNG.

5. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

Voor de noodzakelijke voorbereidingen die we moeten treffen tot de inwerkingtreding van de Wkb ontvangt Leudal € 22.939 in 2021.

6. Compensatiepakket coronacrisis medeoverheden

Voor de meerkosten en inhaalzorg van jeugd en wmo wordt per saldo aanvullend € 82.854 ontvangen in 2021. Daarnaast wordt in 2021 voor het in stand houden van het lokale cultuuraanbod aanvullend € 67.454 ontvangen. Voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 wordt € 53.509 ontvangen in verband met meerkosten als gevolg van de coronacrisis. Tot slot wordt voor de exploitatietekorten sociale werkbedrijven € 71.366 ontvangen.

7. Overige mutaties

In voorgaande circulaires is een bedrag opgenomen voor de taken met betrekking tot de inburgering. Dit bedrag is in de decembercirculaire bijgesteld en heeft een nadelig effect voor de gemeente Leudal van € 16.648 in 2021.

In de circulaire zijn naast bovenstaande punten ook nog overige zaken te zien. Denk hierbij aan de doorbelasting van DigiD en mijn overheid en de bijdrage aan de GDI in het jaar 2021. Het effect voor Leudal is in 2021 € 14.011 nadelig.
Tot slot is er een voordeel van € 5.248 in verband met het einde van de lening inburgeringsplichtig.

Gemeente leudal

Financiële samenvatting

Onderstaand wordt de voorgestelde verwerking van de circulaire weergegeven. Deze is volledig gebaseerd op de verwerking zoals deze normaliter ook gebeurd. Enige uitzondering hierop is de verwerking van de bedragen in het kader van de compensatie van het coronavirus.
De verwerking van de decembercirculaire betreft de mutaties in de algemene uitkering inclusief de integratie uitkeringen en decentralisatie uitkeringen. Kenmerkend van deze uitkeringen is de volledige beleids- en bestedingsvrijheid voor de raad. Van de voorgestelde verwerking kan derhalve altijd worden afgeweken (zoals ook beschreven in de raadsinformatiebrief van 17 maart 2020 met nummer LE2020UIT/0693). Belangrijk om te vermelden is dat saldi uit voorgaande jaren en het huidige jaar worden gestort dan wel onttrokken aan de egalisatiereserve gemeentefonds. Bij deze reserve is een maximum vastgesteld van 2% van de algemene uitkering van de afgelopen 6 jaar. Op dit moment is het maximum derhalve een bedrag van € 977.423. Dit maximum is op dit moment bereikt. Daarom wordt een positief saldo niet toegevoegd aan de reserve maar aan de begrotingsruimte/algemene reserve.

(Bedragen x €1)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1 Uitkeringsfactor	€ 48.705	€ -	€ 31.790	€ 31.877	€ -	€ -	€ -
2 Accres en uitkeringsbasis	€ -5.738	€ -5.596	€ 58.518	€ 18.702	€ -87.607	€ -104.851	€ -97.888
3 Aanvullend maatregelenpakket 2022 en verder	€ -	€ -	€ -	€ 143.106	€ 143.402	€ 144.816	€ 147.574
4 Versterking dienstverlening	€ -	€ -	€ 152.831	€ 116.934	€ 117.811	€ 114.508	€ 116.844
5 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen	€ -	€ -	€ 22.939	€ -	€ -	€ -	€ -
6 Compensatiepakket coronacrisis medeoverhede	€ -	€ -	€ 150.308	€ 53.509	€ -	€ -	€ -
7 Taakmutaties	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
8 Decentralisatie uitkeringen	€ -	€ -	€ 93.262	€ -	€ -	€ -	€ -
9 Overige mutaties	€ 27.645	€ -	€ 11.957	€ -	€ -	€ -	€ -
10 **Totaal**	**€ 70.612**	**€ -5.596**	**€ 521.605**	**€ 364.128**	**€ 173.606**	**€ 154.473**	**€ 166.530**

Financiële verwerking van de circulaire

1. Uitkeringsfactor

De jaren 2019 en 2021 laten gezamenlijk een positief saldo zien van € 80.495. Aangezien het afgesproken maximum van de egalisatiereserve is bereikt, wordt voorgesteld dit bedrag te storten in de algemene reserve.

De bijstelling van de uitkeringsfactor voor het jaar 2022 heeft een positief effect. Voor 2022 wordt voorgesteld om het bedrag te muteren in de begrotingsruimte.

2. Accres en ontwikkeling uitkeringsbasis

Voor de jaren 2019 tot en met 2021 is er per saldo een positief saldo zien van € 47.184. Dit bedrag is een onderdeel van het resultaat van de circulaire. Deze bedragen worden normaliter verrekend met de egalisatiereserve gemeentefonds. Aangezien deze het maximum heeft bereikt wordt voorgesteld dit bedrag te storten in de algemene reserve. Voor de jaren 2022 e.v. wordt voorgesteld om de getoonde bedragen te muteren in de begrotingsruimte.

3. Aanvullend maatregelenpakket 2022 en verder

Het aanvullend maatregelenpakket 2022 is een vergoeding voor de stijgende lonen binnen het sociaal domein. Voor 2022 zijn de bedragen met betrekking tot jeugdzorg en wmo reeds structureel verhoogd voor de verwachte indexering uit de stelpost voor loon-/prijscompensatie. Voor 2023 en volgende jaren is nog geen rekening gehouden met mogelijke indexeringen. De stand van de stelpost loon-/prijscompensatie is voor 2022 momenteel nihil, na verwerking van de septembercirculaire en alle aangevraagde indexeringen. Daarom wordt voorgesteld om deze bedragen te storten in de stelpost voor loon-/prijscompensatie, zodat de indexeringen naar de toekomst toe gedekt kunnen worden.

Gemeente leudal

4. Versterking dienstverlening aan gemeenten

	2021	2022	2023	2024	2025
					(Bedragen x €1)
a Robuust rechtsbeschermingssysteem	34.889	36.114	40.143	40.561	41.388
b Versterking ondersteuning wijkteams	60.257	62.340	62.481	63.126	64.408
c Impuls integraal werken	47.400	7.812	4.484	-	-
d Systeemleren	10.285	10.668	10.703	10.821	11.048
Totaal	**152.831**	**116.934**	**117.811**	**114.508**	**116.844**

Voor de versterking van de dienstverlening aan gemeenten ontvangen we diverse bedragen. Op dit moment is er nog geen specifiek beleid voor deze onderdelen. Daarom wordt voorgesteld deze bedragen te reserveren in het taakmutatiedeel van de egalisatiereserve gemeentefonds. Indien hier beleid op wordt geformuleerd kan het budget ter dekking dienen. Wanneer blijkt dat budgetten niet nodig zijn, zullen deze vrijvallen in de begrotingsruimte.

5. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Voor de voorbereidingen inzake de nieuwe wet Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) ontvangen we incidenteel € 22.939 over het jaar 2021. Voorgesteld wordt om dit bedrag te storten in de algemene reserve. Indien in 2022 blijkt dat dit bedrag nodig is, kan het middels de raadsrapportage worden aangevraagd.

6. Compensatiepakket coronacrisis medeoverheden

	2021	2022
	(Bedragen x €1)	
a meerkosten jeugd	€ 36.011	
b meerkosten wmo	€ 46.843	
c lokaal cultuuraanbod	€ 67.454	
d gemeenteraadsverkiezingen		€ 53.509
Totaal	**€ 150.308**	**€ 53.509**

In de decembercirculaire zijn wederom diverse middelen ontvangen inzake het steunpakket voor de coronamaatregelen. Het betreft hier nieuwe toekenningen waar in eerdere rapportages geen geld voor is bijgeraamd. Voorgesteld wordt om de bedragen voor 2021 te storten in de algemene reserve. Ten aanzien van de middelen van de gemeenteraadsverkiezingen wordt voorgesteld deze toe te voegen aan de exploitatiebudgetten voor het jaar 2022.

7. Overige mutaties

	2019	2020	2021	2022
			(Bedragen x €1)	
a WOZ-waarden mutaties	27.645	-	-	-
b DU inburgering	-	-	16.648	-
c DU einde lening inburgeringsplichtig	-	-	5.248	-
d IU Participatie	-	-	71.366	-
Totaal	**27.645**	-	**93.262**	-

WOZ-waarden mutaties

Landelijk zijn de definitieve gegevens 2019 ten aanzien van de WOZ-waarden verwerkt. Voor Leudal resulteert dit in een voordeel van € 27.645. Aangezien het afgesproken maximum van de egalisatiereserve is bereikt, wordt voorgesteld dit bedrag te storten in de algemene reserve.

Inburgering

De integratie uitkering met betrekking tot de inburgering is toegenomen. In 2021 zijn de eerder gereserveerde gelden toegevoegd aan het budget voor inburgering. In 2022 zijn reeds middelen beschikbaar voor de inburgering. Derhalve wordt voorgesteld de hogere bijdrage voor 2021 toe te voegen aan de algemene reserve.

Deze vergoeding is als gevolg van de nieuwe wet inburgering en bedoeld voor inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. Gemeenten moeten deze inburgeraars gaan begeleiden. Over de bedragen 2022-2026 volgt meer informatie in de meicirculaire 2022. Derhalve wordt voorgesteld de hogere bijdrage voor 2021 toe te voegen aan de algemene reserve.

Gemeente leudal

Participatie
Voor het opvangen van de exploitatiekosten van de sociale werkbedrijven in verband met de coronapandemie wordt over de periode 1 januari 2021 tot 1 oktober 2021 een vergoeding beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt doorbetaald aan de Westrom en zal conform afspraak worden toegevoegd aan het exploitatiebudget.

Uitgaande van de verwerking zoals hierboven voorgesteld, is onderstaande het resultaat van deze circulaire:

		2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
10	Resultaat voor verwerking	€ 70.612	€ -5.596	€ 521.605	€ 364.128	€ 173.606	€ 154.473	€ 166.530
	Correcties ten behoeve van:							
3	Stelpost loon-/prijscompensatie	€ -	€ -	€ -	€ -143.106	€ -143.402	€ -144.816	€ -147.574
4	Versterking dienstverlening	€ -	€ -	€ -152.831	€ -116.934	€ -117.811	€ -114.508	€ -116.844
6	Compensatiepakket coronacrisis medeoverhede	€ -	€ -	€ -	€ -53.509	€ -	€ -	€ -
8	Integratie uitkering participatie	€ -	€ -	€ -71.366	€ -	€ -	€ -	€ -
	Totaal na verwerking	**€ 70.612**	**€ -5.596**	**€ 297.408**	**€ 50.579**	**€ -87.607**	**€ -104.851**	**€ -97.888**

Voorgesteld wordt om het resultaat van 2019, 2020 en 2021 te salderen en het bedrag ad € 362.424 te storten in de algemene reserve, gezien het bereiken van het afgesproken maximum van de egalisatiereserve. Voor de jaren 2022 e.v. wordt geadviseerd het saldo te muteren met de begrotingsruimte. Op basis van de tot nu toe genomen besluiten wordt daarmee de begrotingsruimte als volgt.

Actuele stand programmabegroting 2022-2025

	2022	2023	2024	2025
Primaire begroting 2022-2025	-1.171.772	-148.242	99.530	735.896
Mutaties kadernota 2022-2025	-447.123	1.035	-50.163	142.238
Mutaties na kadernota voor begroting	1.070.282	592.259	279.189	302.806
Mutaties bij begroting 2022-2025	-338.620	1.216.825	1.122.002	1.008.853
Stand begroting na raadsbesluit begroting 2022-2025	**-887.233**	**1.661.877**	**1.450.558**	**2.189.793**
Resultaat 2e raadsrapportage	705.891	-12.464	-76.657	-68.657
Septembercirculaire 2021	1.528.863	866.934	503.100	89.960
Overige begrotingswijzigingen na begroting	431.516	424.533	423.550	466.666
Voorstel correctie OZB	-546.620	-71.572	-71.572	-71.572
Verwerking decembercirculaire 2021	50.579	-87.607	-104.851	-97.888
Begrotingssaldo na decembercirculaire 2021	**1.282.996**	**2.781.701**	**2.124.128**	**2.508.302**
Vastgoed	174.405	-	-	-
Accommodaties	141.099	141.099	141.099	141.099
Sociaal domein	-	2.707.951	2.658.496	2.661.276
Personeel en organisatie	30.000	-	-	-
Personeel en organisatie griffie	50.000	50.000	50.000	50.000
Aangenomen motie sturing	200.000	200.000	200.000	200.000
Begrotingssaldo na decembercirculaire 2021 excl realisatie taakstelling	**687.492**	**-317.349**	**-925.467**	**-544.073**

Heythuysen, 15 februari 2022

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,

De gemeentesecretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts D.H. Schmalschläger